

The background features a dark blue gradient with a subtle pattern of white dots. Overlaid on this are several circular elements: a large scale on the left with markings from 140 to 260, and several smaller circles with dashed lines and arrows, suggesting motion or cycles.

FYZIOLOGIE GASTROINTESTINÁLNÍHO TRAKTU

Ing. Mgr. Jana Juříková, Ph . D.

Katedra kineziologie

Fakulta sportovních studií

Masarykova univerzita

GASTROINTESTINÁLNÍ TRAKT (GIT):

Orgány v trubici:

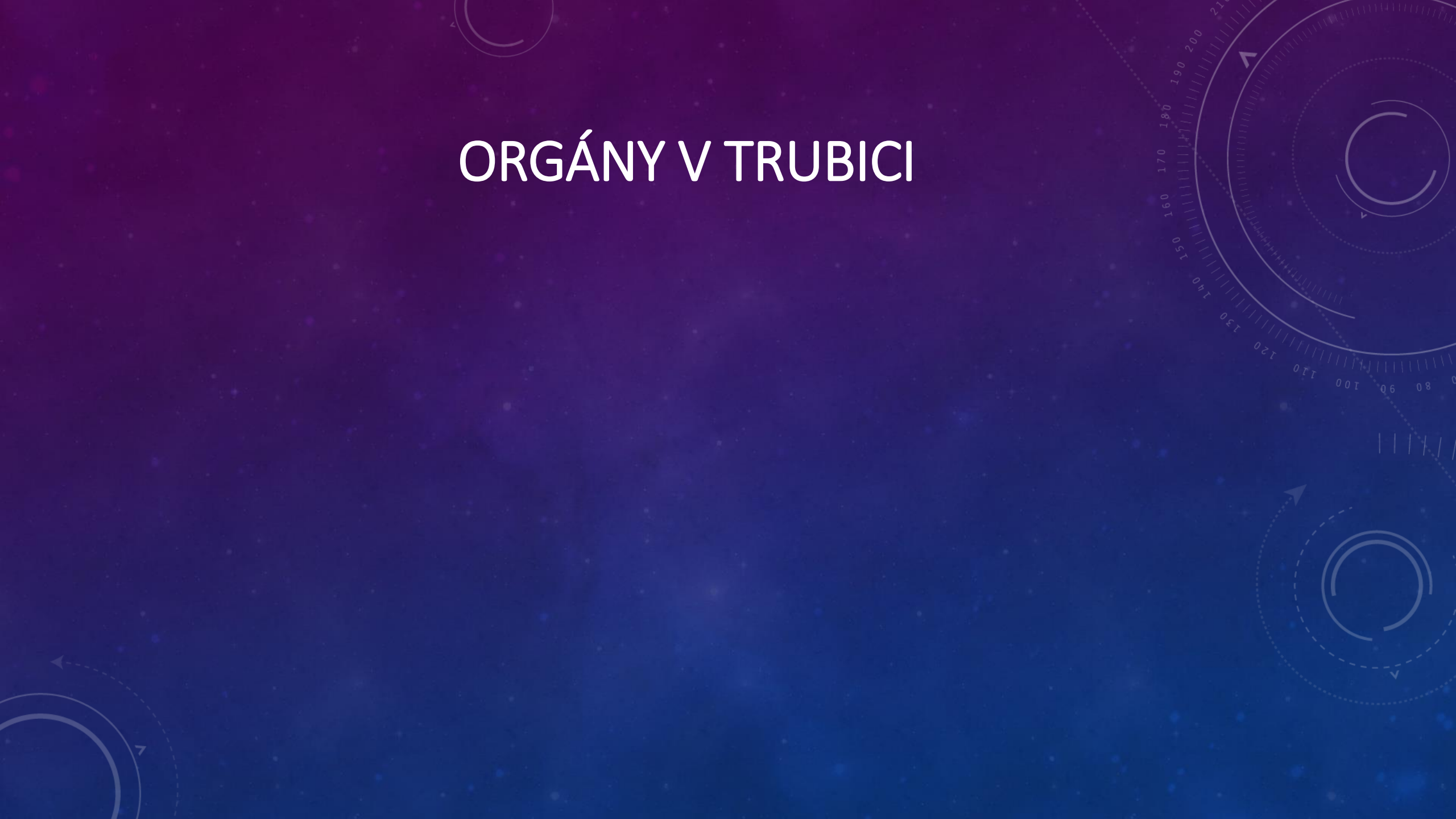
- Dutina ústní
- Hltan
- Jícen
- Žaludek
- Tenké střevo
- Tlusté střevo

GASTROINTESTINÁLNÍ TRAKT (GIT):

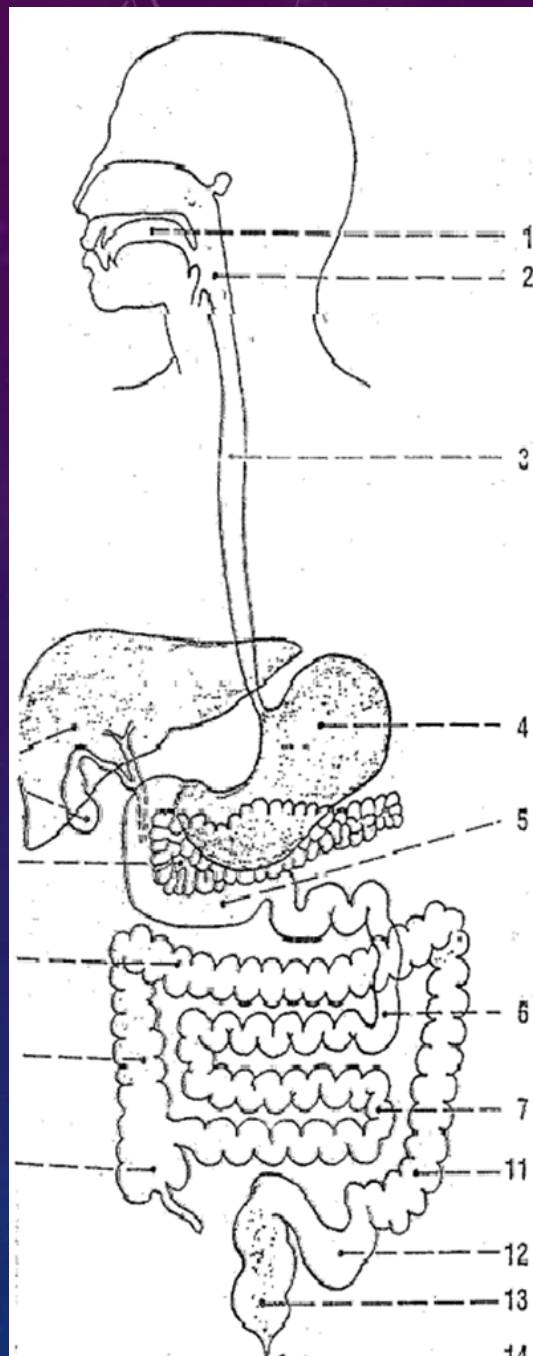
Orgány mimo trubici:

- Játra
- Žlučník
- Slinivka břišní

ORGÁNY V TRUBICI

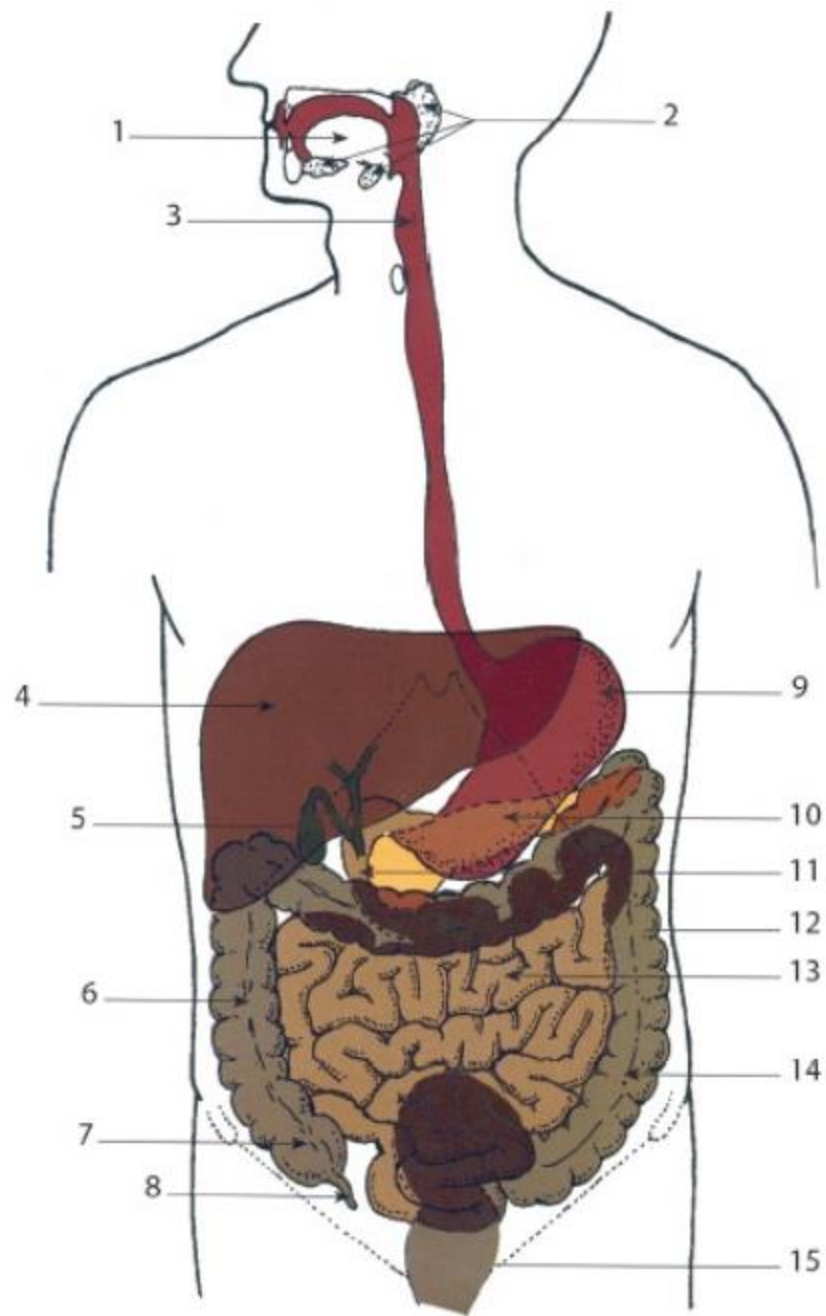

Obr. 1. SCHÉMA HLAVNÍCH ÚSEKŮ A ORGÁNŮ TRÁVĚCÍHO SYSTÉMU

- 1 cavitas oris, dutina ústní
- 2 pharynx, hltan
- 3 oesophagus, jícen
- 4 gaster, žaludek
- 5-7 intestinum tenue, tenké střevo
- 5 duodenum, dvanáctník
- 6 jejunum, lačník
- 7 ileum, kyčelník
- 8-14 intestinum crassum, tlusté střevo
- 8 caecum et appendix vermiformis, slepé střevo a červotvčný výběžek
- 9 colon ascendens, vzestupný tračník
- 10 colon transversum, příčný tračník
- 11 colon descendens, sestupný tračník
- 12 colon sigmoideum, esovitá klička
- 13-15 rectum
- 13 ampulla recti, rectum v užším smyslu
- 14 canalis analis, řitní kanál
- 15 anus, řiť

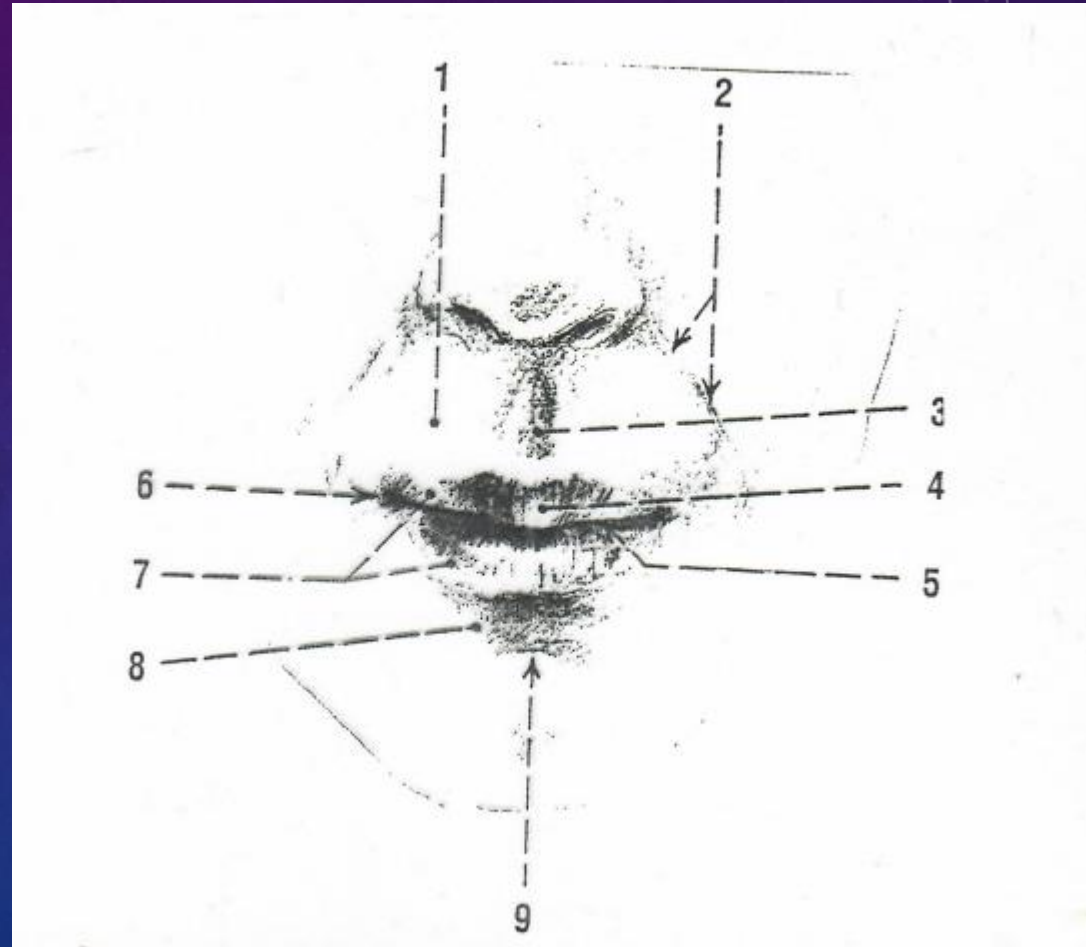
Přehled trávicích orgánů

- 1 Jazyk
- 2 Slinné žlázy
- 3 Jícen
- 4 Játra
- 5 Žlučník
- 6 Tlusté střevo, tračník vzestupný
- 7 Slepé střevo
- 8 Červovitý výběžek
- 9 Žaludek
- 10 Slinivka břišní
- 11 Dvanáctník
- 12 Tlusté střevo, tračník příčný
- 13 Tenké střevo
- 14 Tlusté střevo, tračník sestupný
- 15 Konečník

DUTINA ÚSTNÍ

- Předsíň dutiny ústní:
  - Rty
  - Tváře
  - Dáseň
- Vlastní dutina ústní:
  - Zuby
  - Jazyk
  - Patro
  - Mandle patrová
  - Slinné žlázy

Dutina ústní

1 Dutina nosní

2 Dutina ústní

3 Mandle nosní

4 Mandle při vyústění Eustachovy trubice

5 Stěna nosohltanu

6 Měkké patro

7 Mandle patrová

8 Stěna ústní části hltanu

Oropharynx

9 Příklopka hrtanová

Epiglottis

10 Stěna hrtanové části hltanu

Laryngopharynx

11 Vchod hrtanu

12 Řasy hlasové

13 Jícen

14 Horní ret

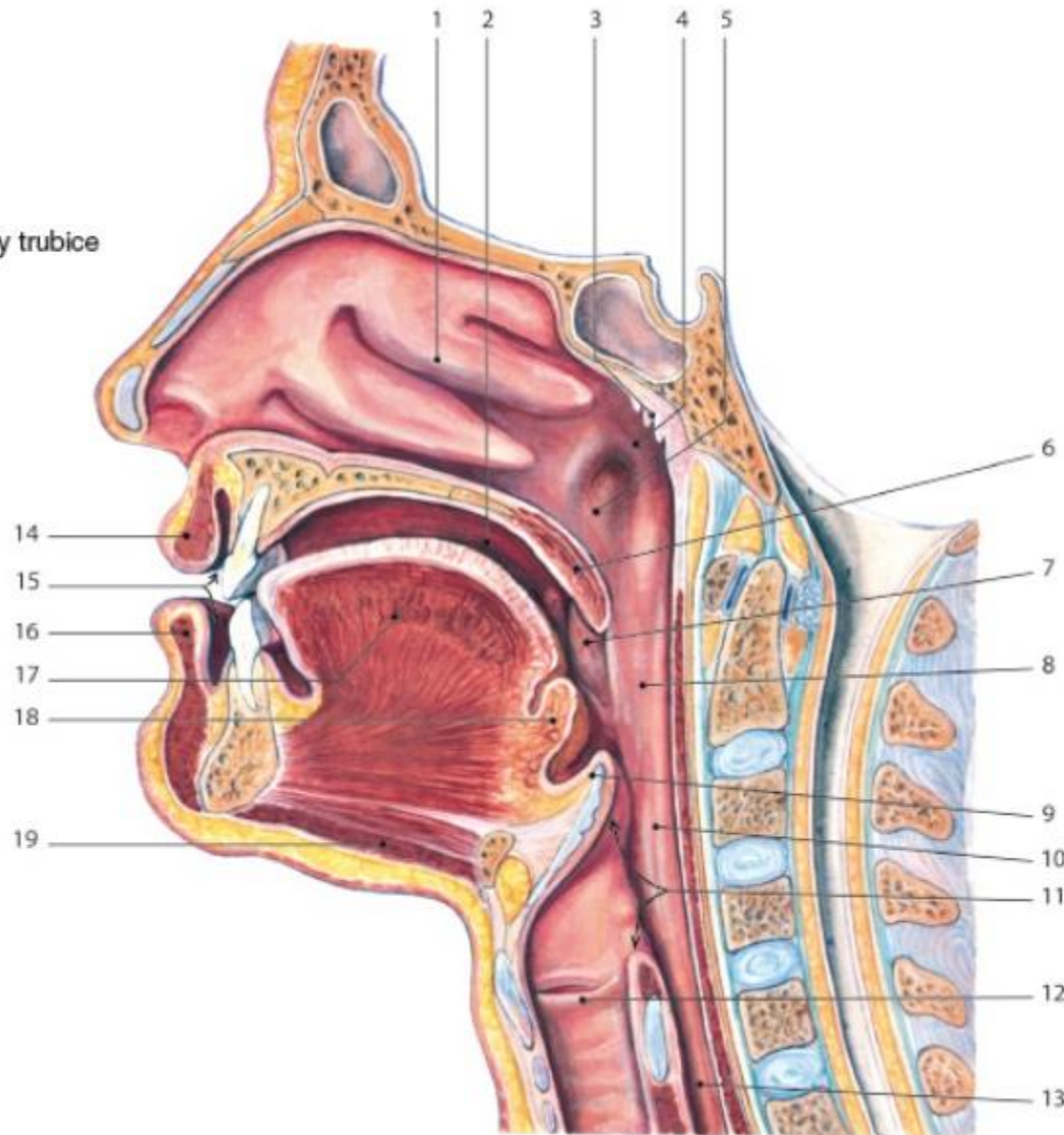
15 Předšíň dutiny ústní

16 Dolní ret

6 17 Jazyk a svaly jazyka

18 Mandle jazyková na kořeni jazyka

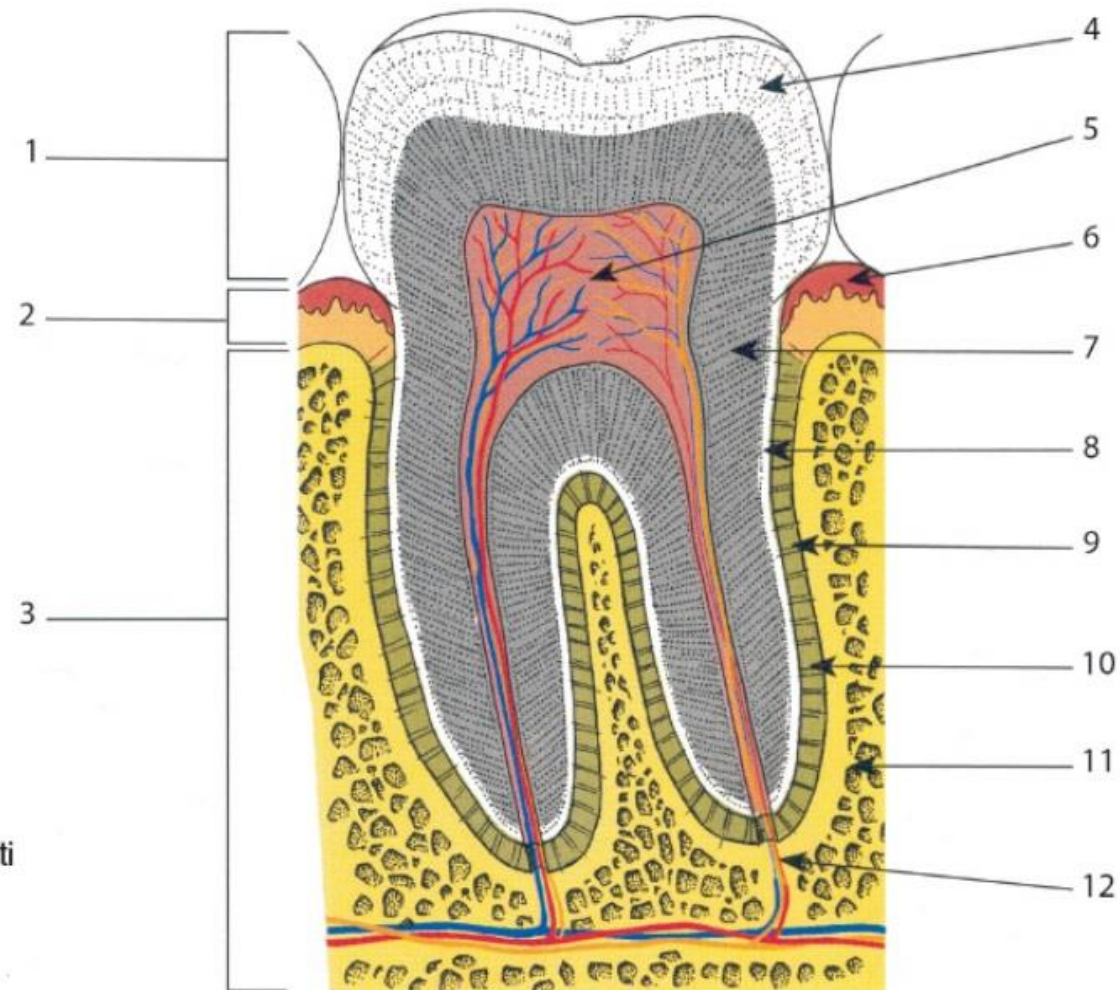
19 Sval jazykočelistní—dno dutiny ústní

ZUB

- 1 Zubní korunka
- 2 Zubní krček
- 3 Zubní kořen
- 4 Sklovina
- 5 Zubní dřev
- 6 Dáseň
- 7 Zubovina
- 8 Zubní cement
- 9 Ozubice
- 10 Vlákná vazivové tkáně
- 11 Alveolární výběžek čelisti
- 12 Krevní cévy a nerv

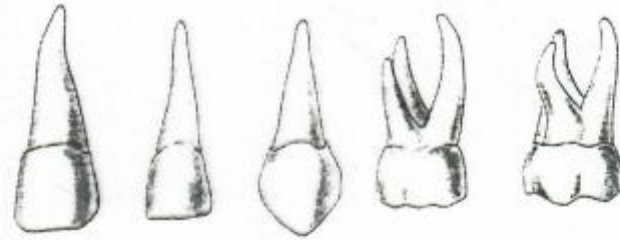
Druhy chrupu:

1. Dočasný chrup (5 zubů v 1 kvadrantu, celkem 20)
2. Trvalý chrup (8 zubů v 1 kvadrantu, celkem 32)

TVAR DOČASNÝCH ZUBŮ

← mesiálně

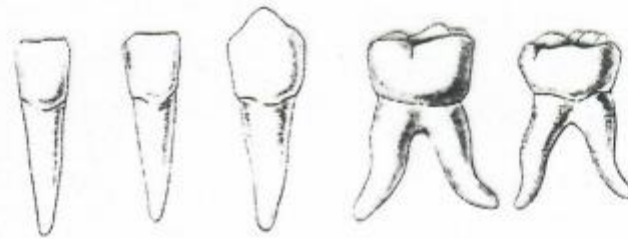
distálně →

i₁   i₂   c   m₁   m₂

← mesiálně

distálně →

VZOREC DOČASNÉHO CHRUPU

m_2 m_1 c i_2 i_1 | i_1 i_2 c m_1 m_2

m_2 m_1 c i_2 i_1 | i_1 i_2 c m_1 m_2

V IV III II I | I II III IV V

V IV III II I | I II III IV V

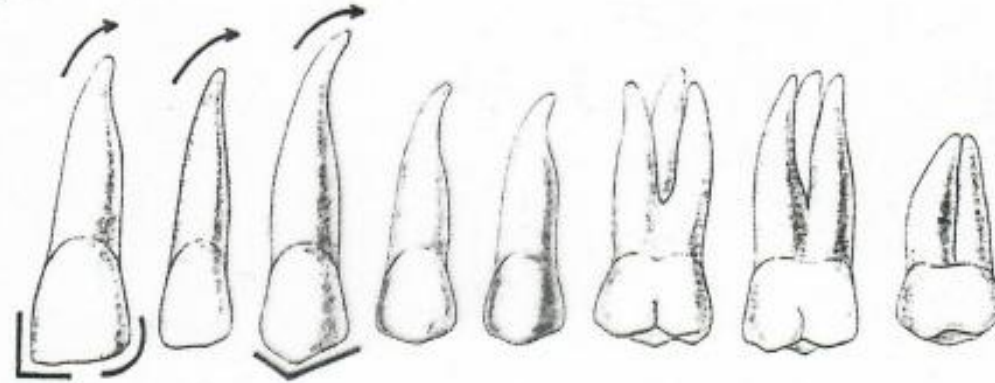
Zdroj: <https://www.studio32.cz/vyvoj-zubu/>

TVAR STAÝÝCH ZUBŮ

← mesiálně

distálně →

I₁

I₂

C

P₁

P₂

M₁

M₂

M₃

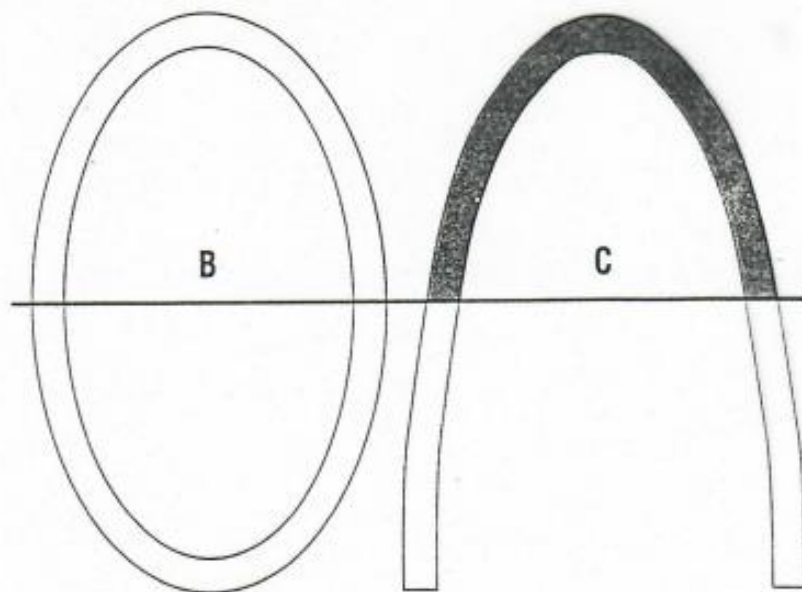
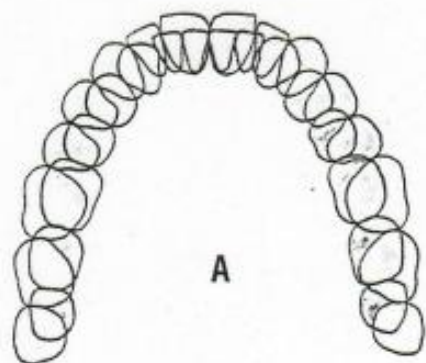
← mesiálně

distálně →

VZOREC STA'LEHO CHRUPU

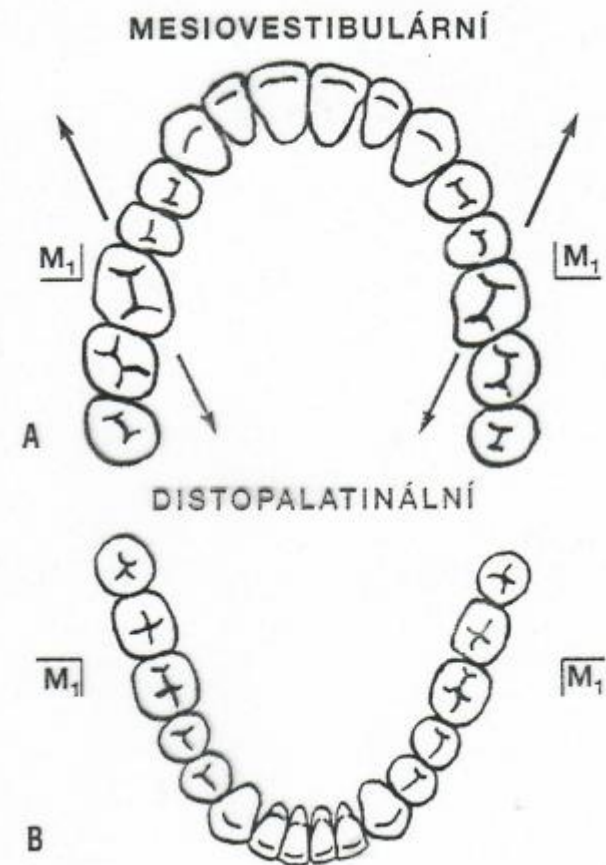
M ₃	M ₂	M ₁	P ₂	P ₁	C	I ₂	I ₁		I ₁	I ₂	C	P ₁	P ₂	M ₁	M ₂	M ₃
M ₃	M ₂	M ₁	P ₂	P ₁	C	I ₂	I ₁		I ₁	I ₂	C	P ₁	P ₂	M ₁	M ₂	M ₃
8	7	6	5	4	3	2	1		1	2	3	4	5	6	7	8
8	7	6	5	4	3	2	1		1	2	3	4	5	6	7	8

POSTAVENÍ ZUBŮ V ČELISTI

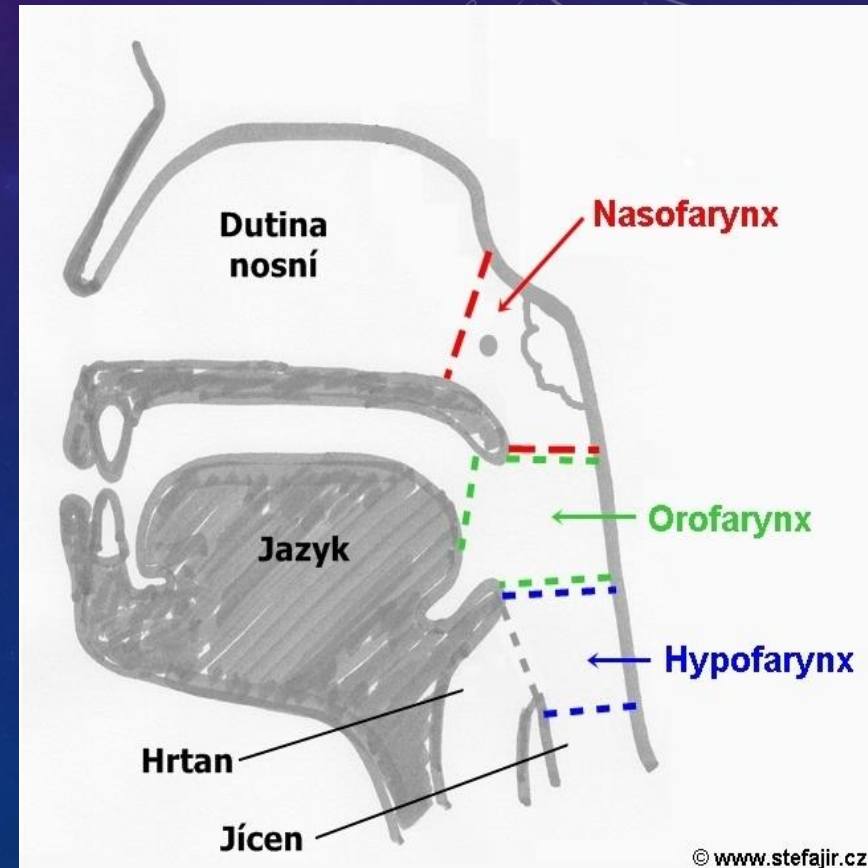
Obr. 14. SROVNÁNÍ VELIKOSTI A TVARU HORNÍHO A DOLNÍHO ZUBNÍHO OBLOKU

- A větší horní oblouk (žlutě) přečnívá vpředu i po stranách zuby dolního oblouku
- B tvar horního oblouku se podobá polovině elipsy
- C tvar dolního oblouku je podobný parabole

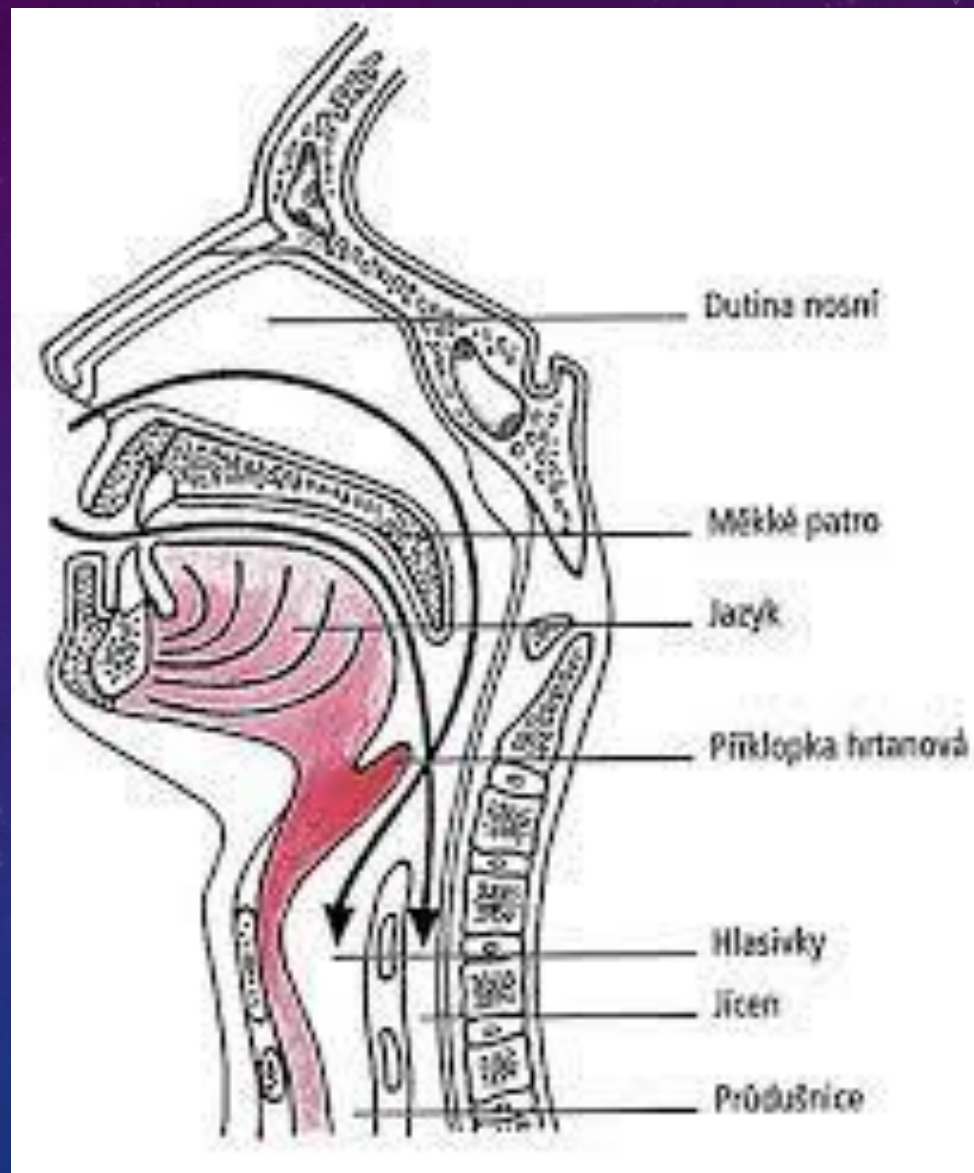
HLTAN

- Dělí se na 3 části:
  - Nosohltan (nasopharynx)
  - Ústní část hltanu (oropharynx)
  - Hrtanová část hltanu (laryngopharynx = hypopharynx)
- Funkce hltanu:
  - má zajistit transport potravy a tekutin do jícnu (polykání)
  - prochází jím vdechovaný a vydechovaný vzduch
  - je důležitý pro tvorbu řeči

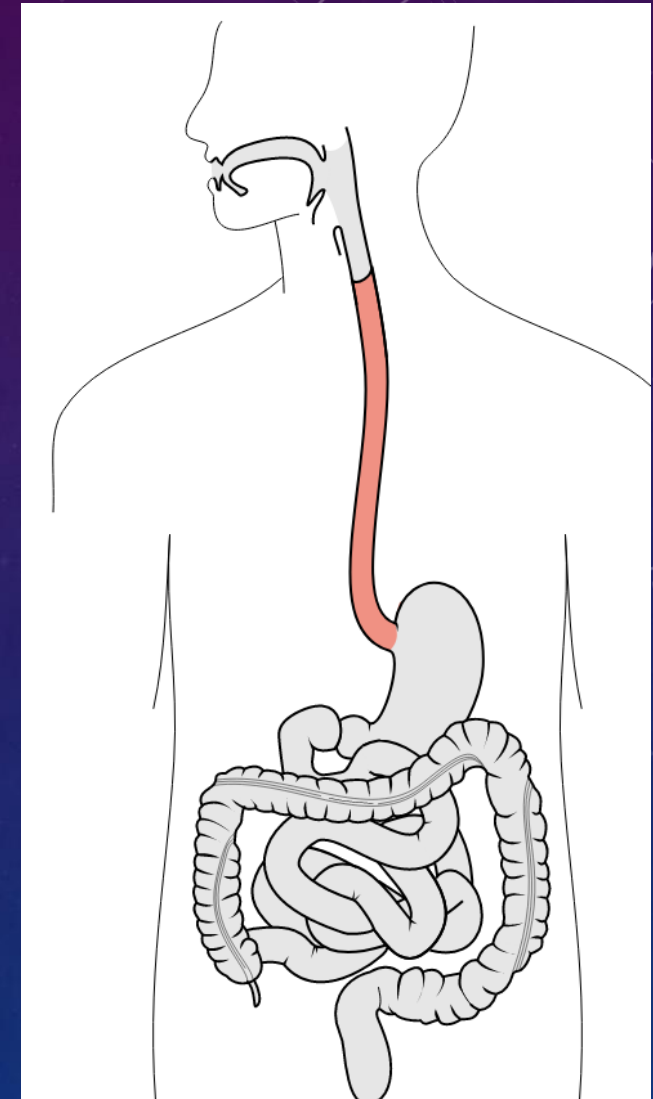
Trávicí soustava a dýchací soustava

Zdroj: Radka Borovičková: O hlase a chrapotu
(<https://www.chatar-chalupar.cz/o-hlase-a-chrapotu/>)

JÍCEN

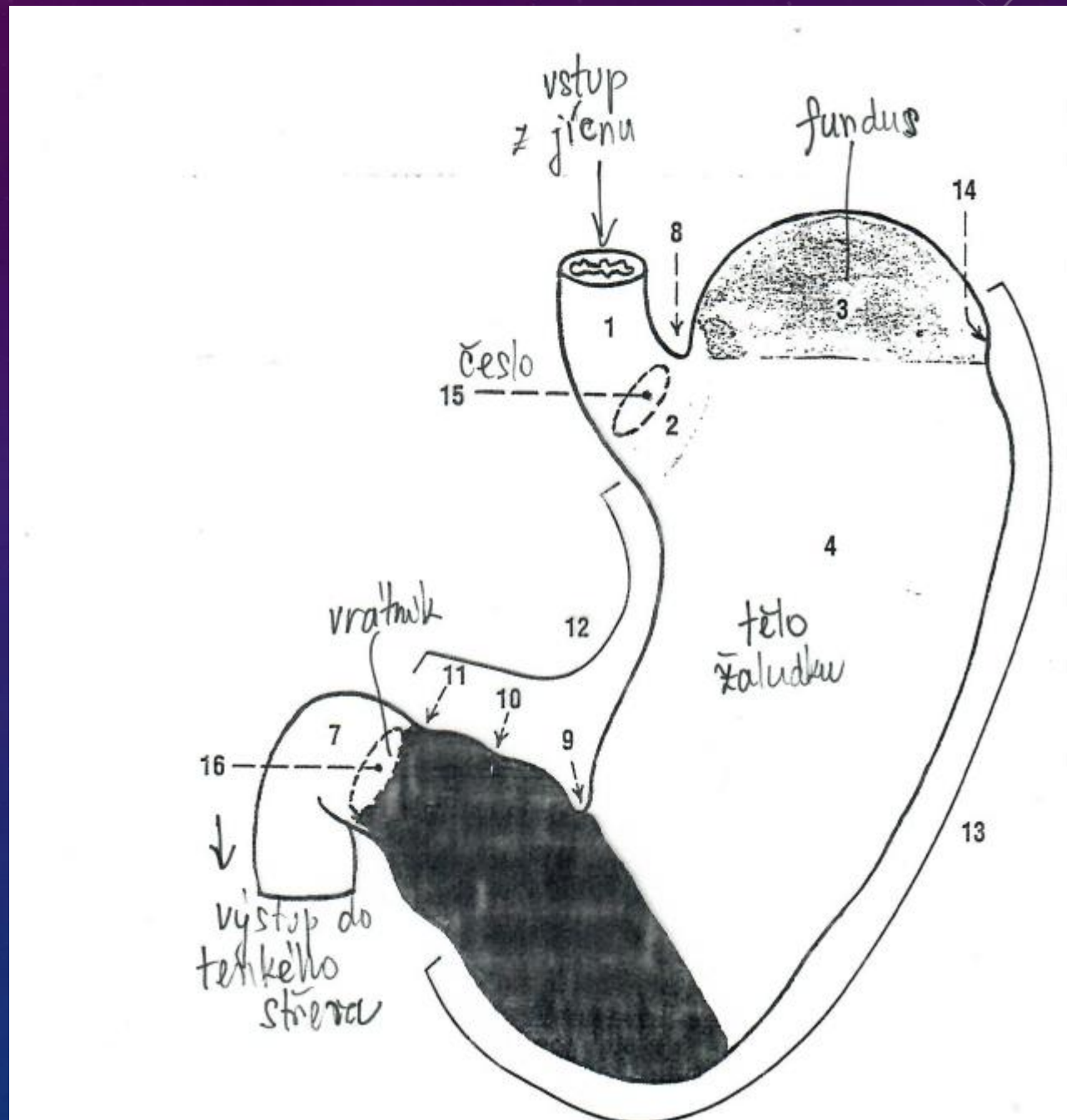
- Je složen ze 3 druhů svaloviny:
  - V horní třetině – příčně pruhovaná
  - V dolní třetině – hladká
  - V prostřední třetině – smíšená příčně pruhovaná s hladkou svalovinou

Zdroj: Autor: Olek Remesz (wiki-pl: Orem, commons: Orem) – Vlastní dílo, CC BY-SA 2.5, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2599304>

ŽALUDEK

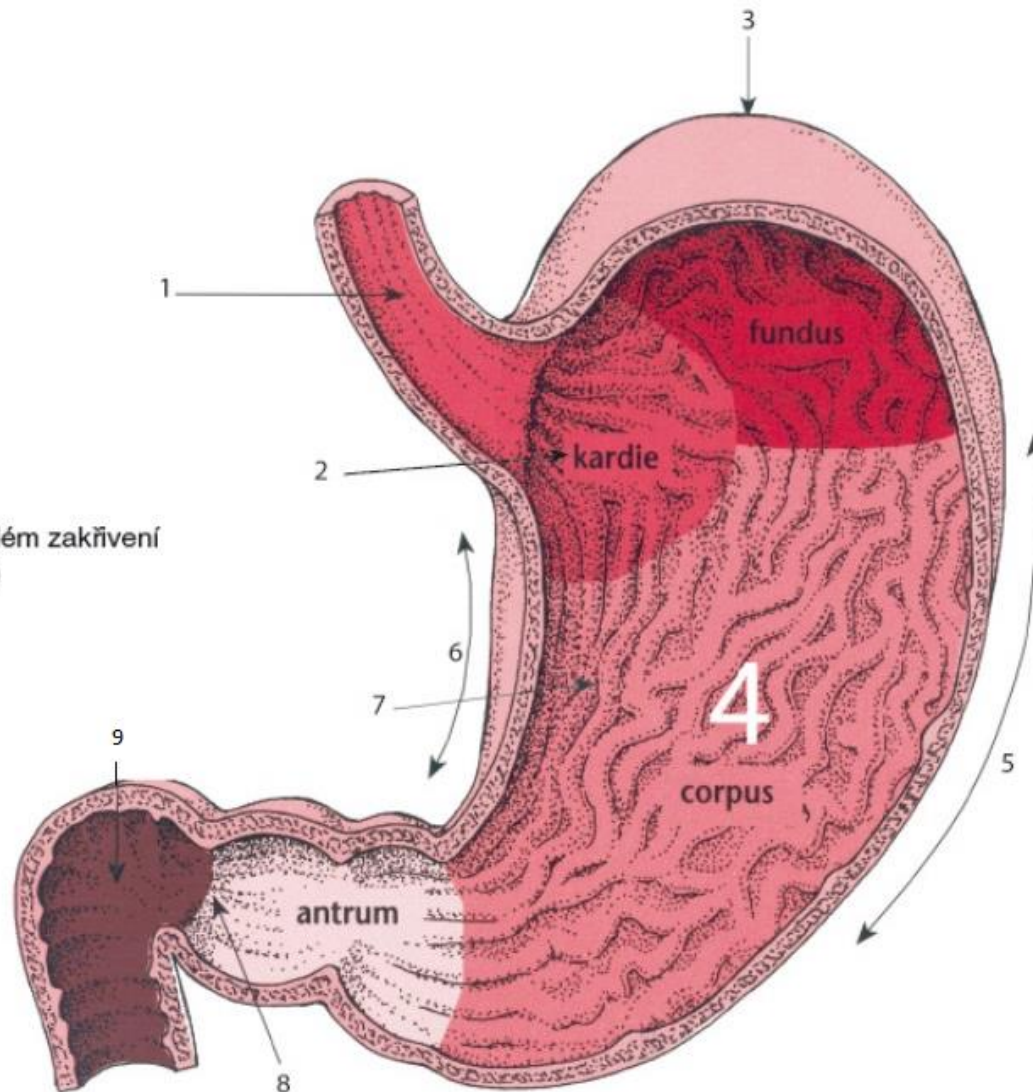
- Části žaludku:
  - fundus
  - česlo
  - tělo žaludku
  - vrátník

Žaludek

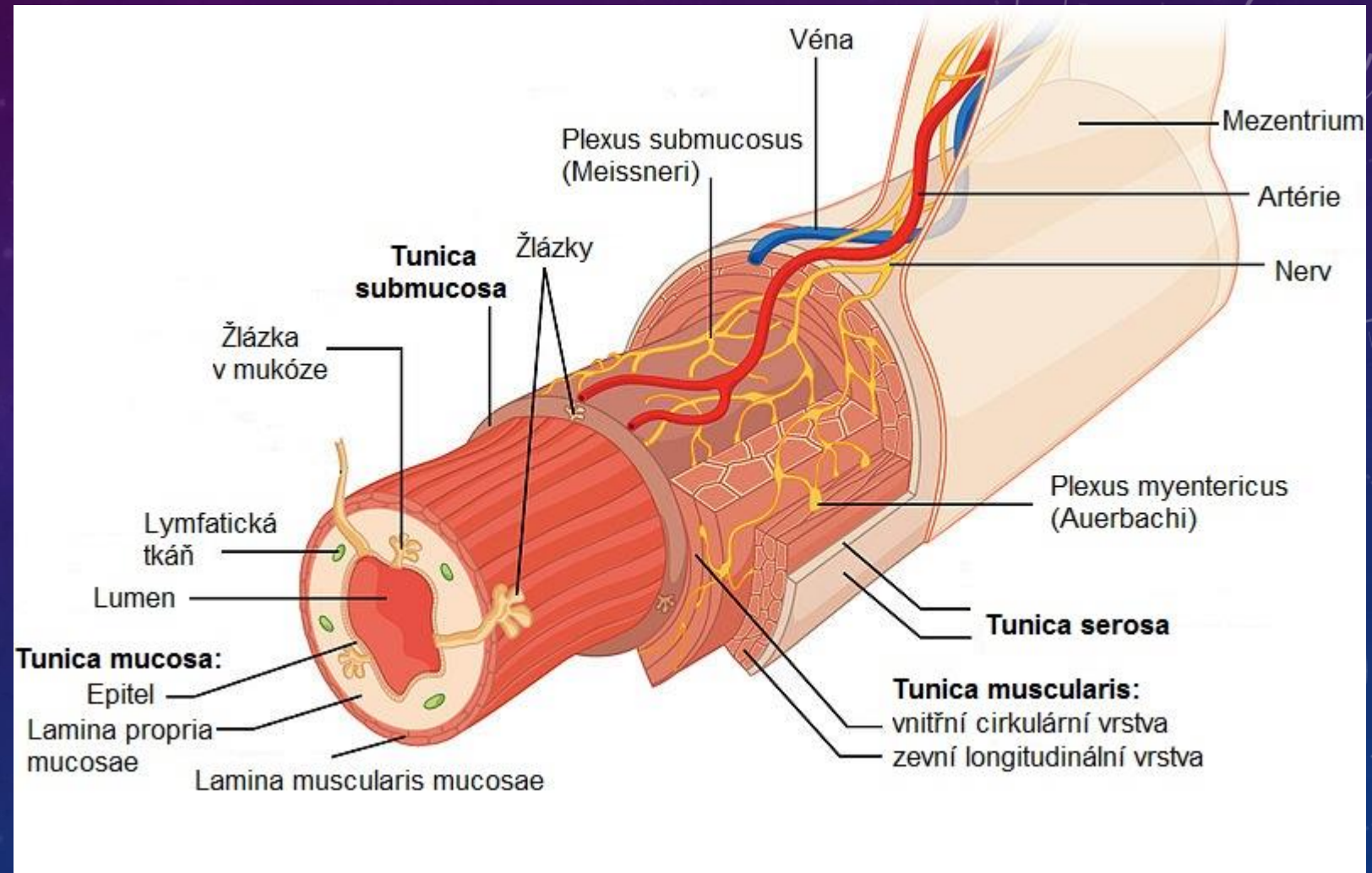
- 1 Jícen
- 2 Česlo
- 3 Žaludeční klenba
- 4 Tělo s policky
- 5 Velké zakřivení
- 6 Malé zakřivení
- 7 Podélné řasy při malém zakřivení (Waldeyerova cesta)
- 8 Vrátník
- 9 Dvanáctník

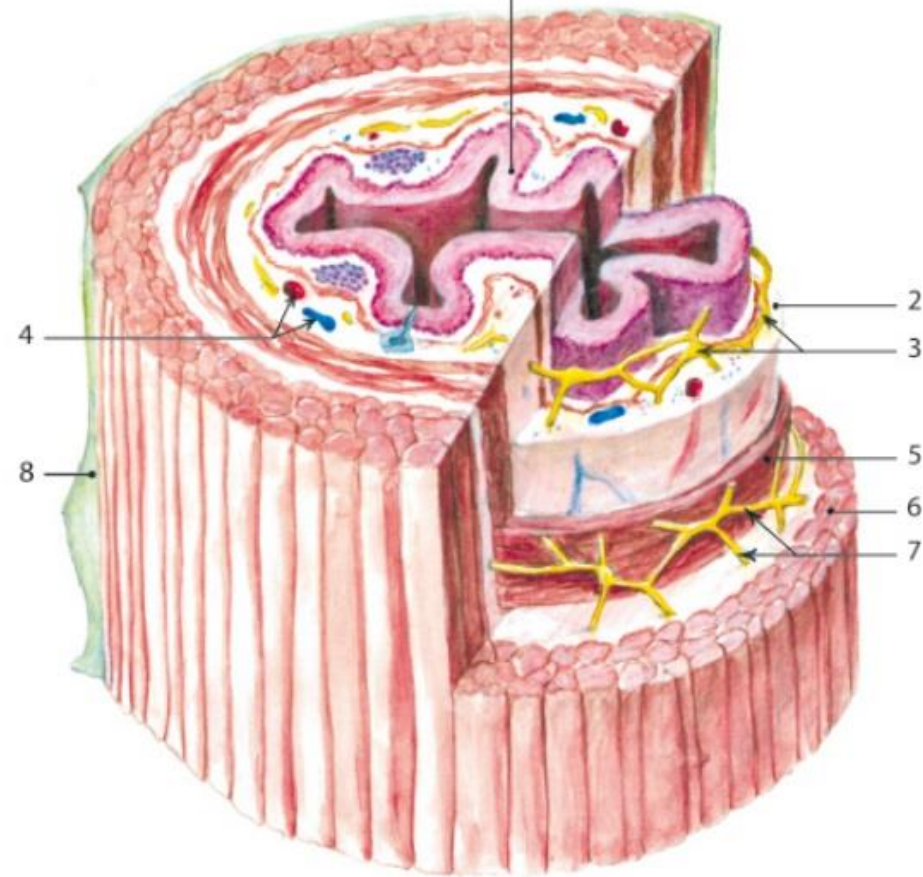

STĚNA TRÁVICÍ TRUBICE

- Sliznice
- Podslizniční vazivo
- 2 vrstvy svaloviny (u žaludku 3)
  - Příčná – cirkulární (vnitřní)
  - Podélná – longitudinální (vnější)
- Zevní povrchová vrstva

Stavba stěny trávicí trubice

1 Sliznice

2 Podslizniční vazivo

3 Nervová pleteň v podslizničním vazivu

4 Cévy v podslizničním vazivu

5 Vnitřní kruhová vrstva svaloviny

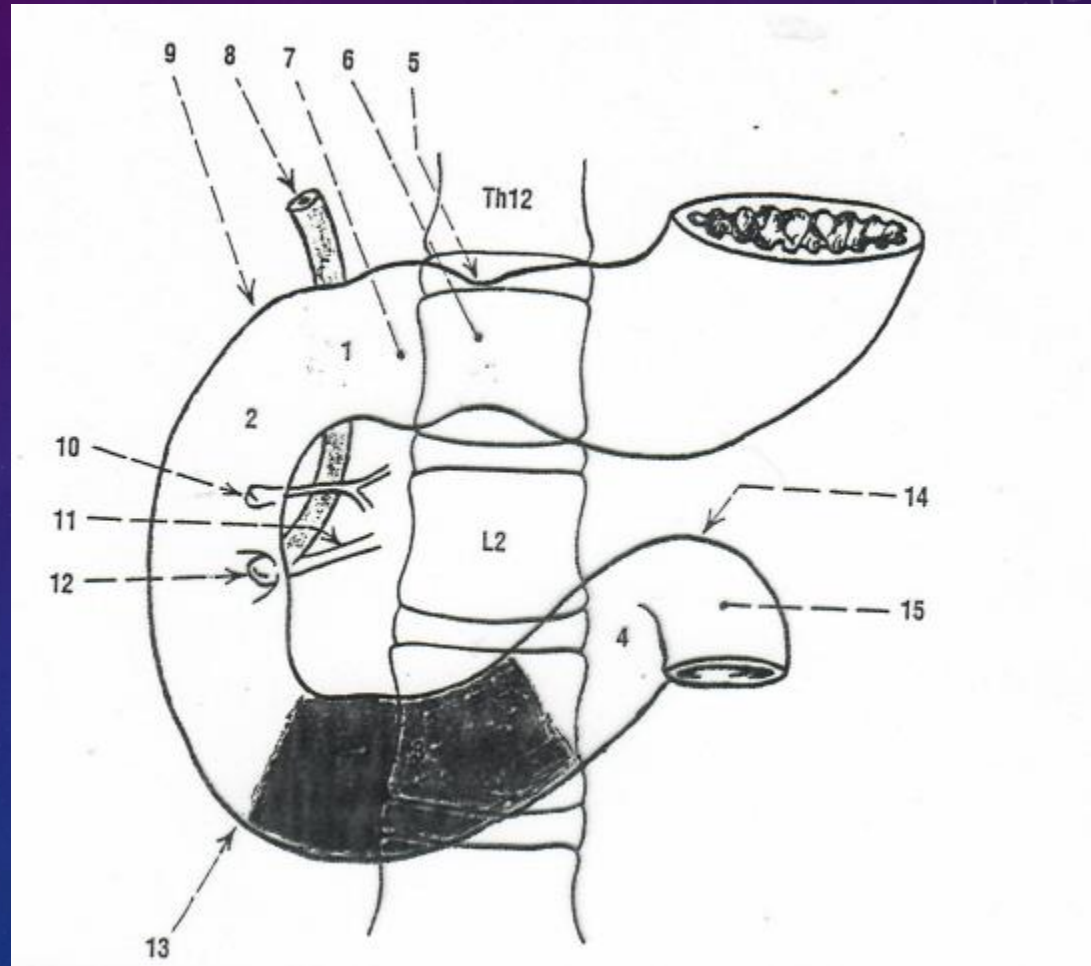
6 Zevní podélná vrstva svaloviny

7 Nervová pleteň ve svalovině

8 Vazivová adventicie

TENKÉ STŘEVO

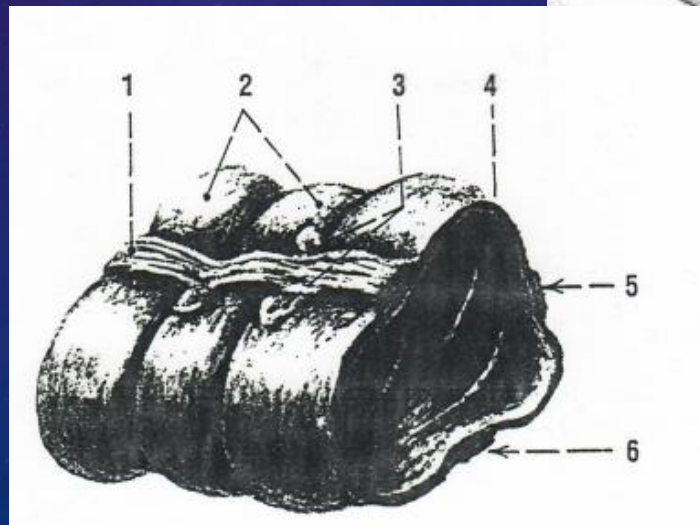
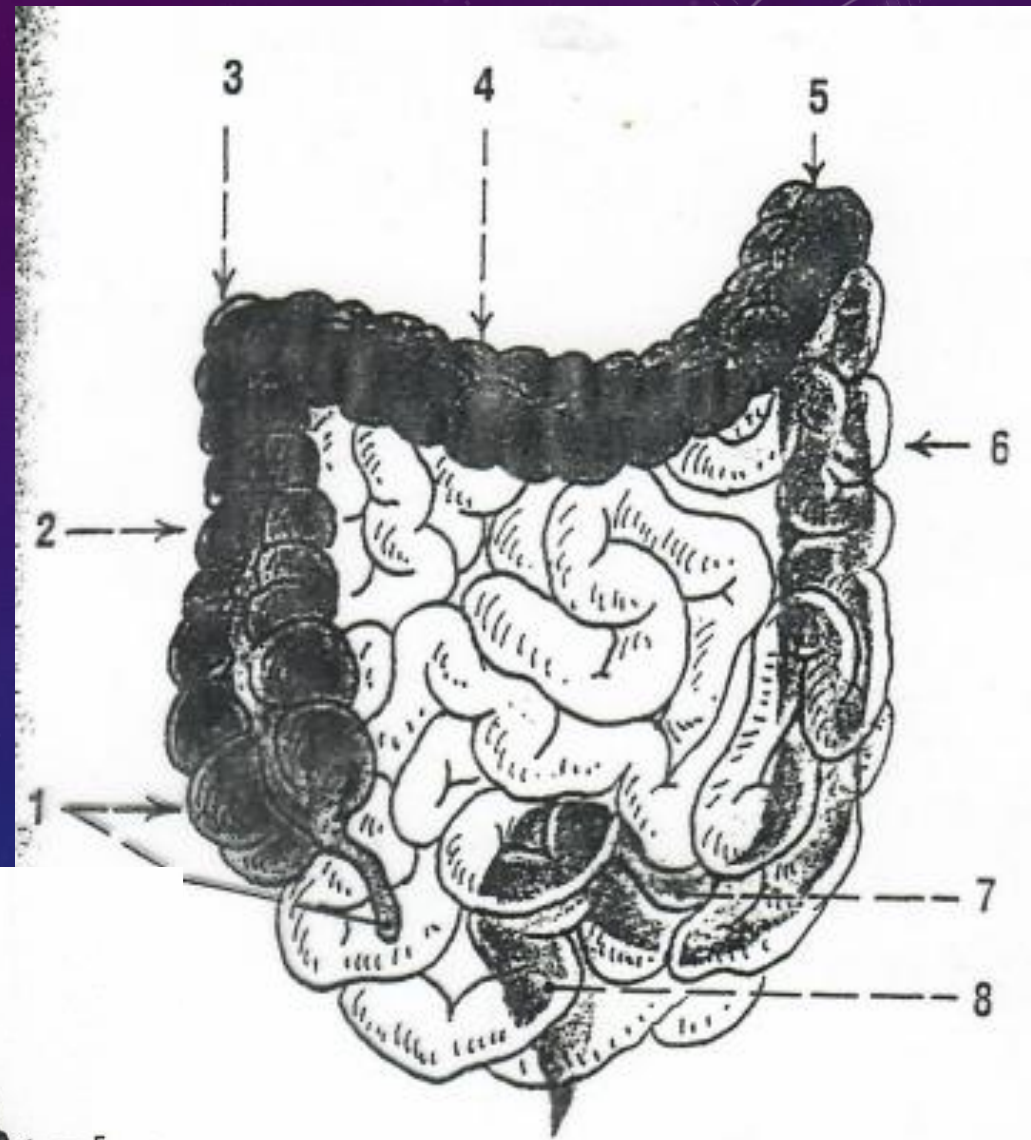
- Dvanáctník
- Lačník
- kyčelník

TLUSTÉ STŘEVO

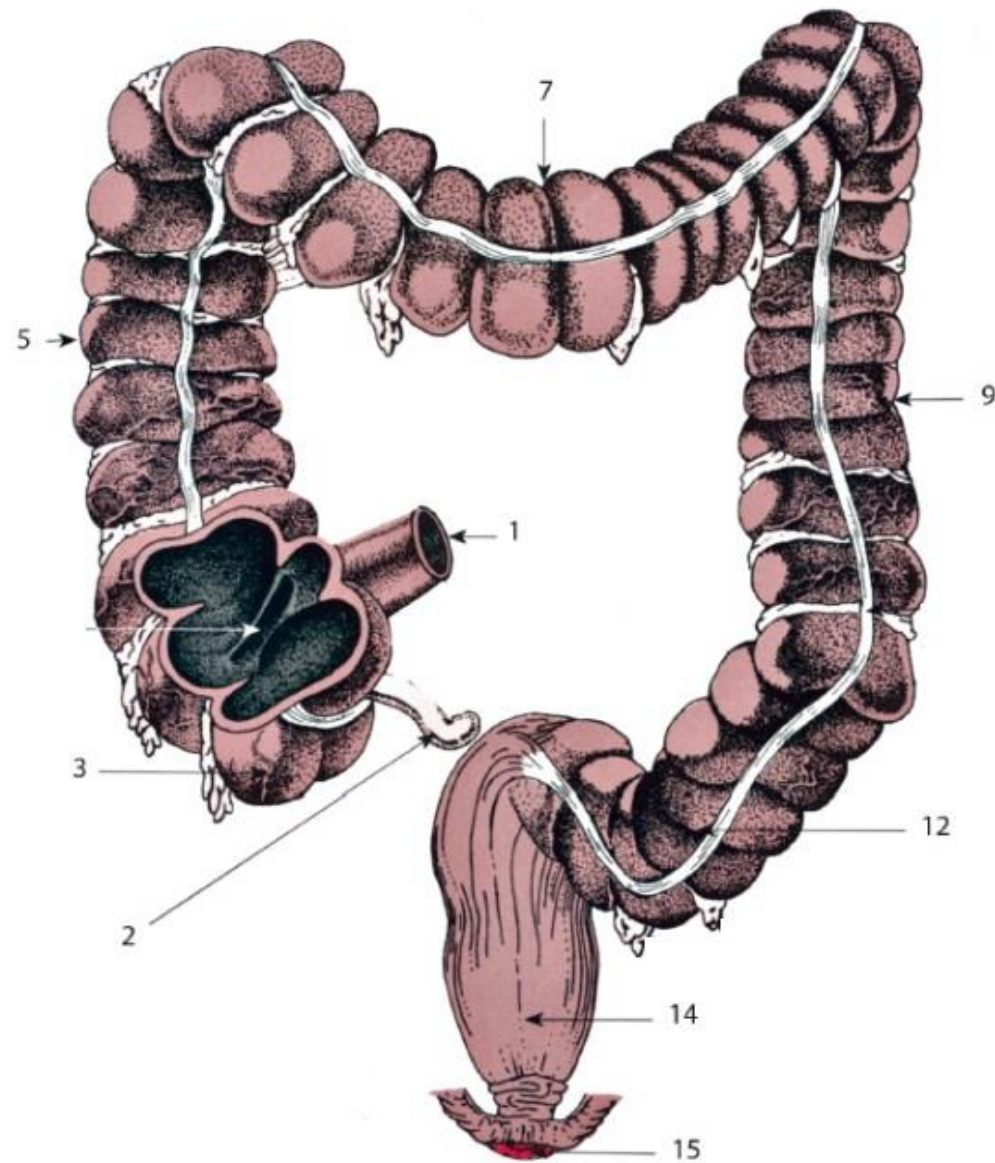
- Slepé střevo s červovitým výběžkem (apendix)
- Tračník
  - Vzestupný tračník
  - Příčný tračník
  - Sestupný tračník
  - Esovitá klička
- Konečník

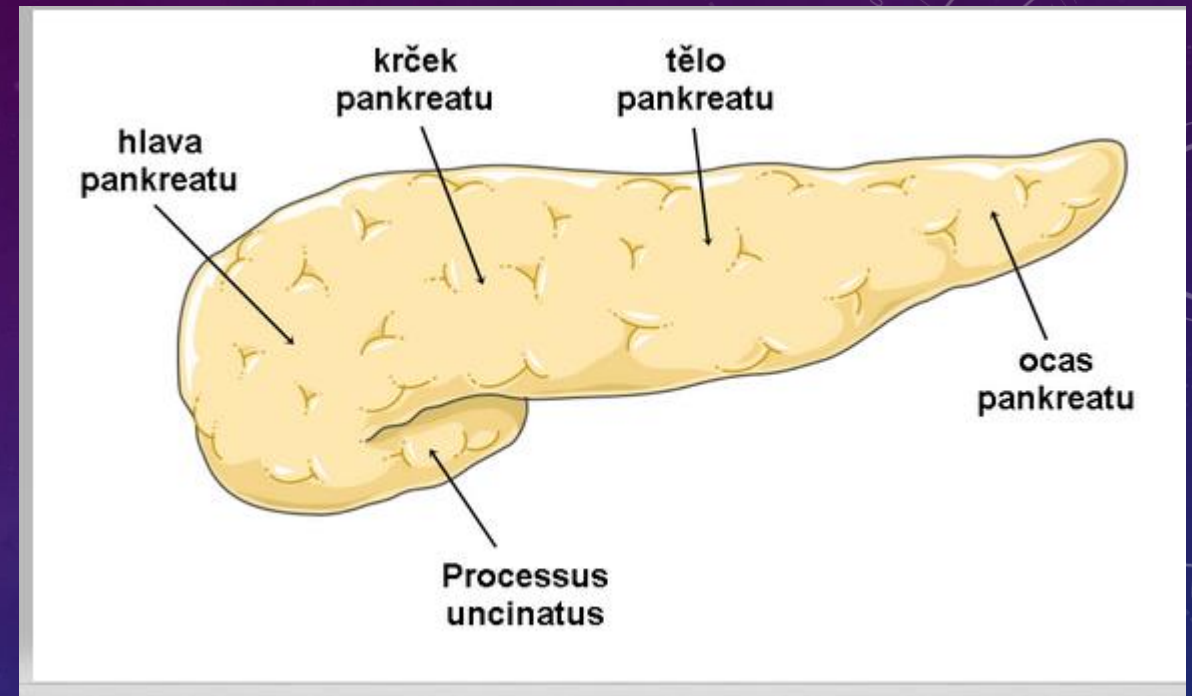
Tlusté střevo

- 1 Terminální úsek kyčelníku
- 2 Červovitý výběžek
- 3 Slepé střevo
- 5 Tračník vzestupný
- 7 Tračník příčný
- 9 Tračník sestupný
- 12 Esovitá klička
- 14 Konečník
- 15 Řiť

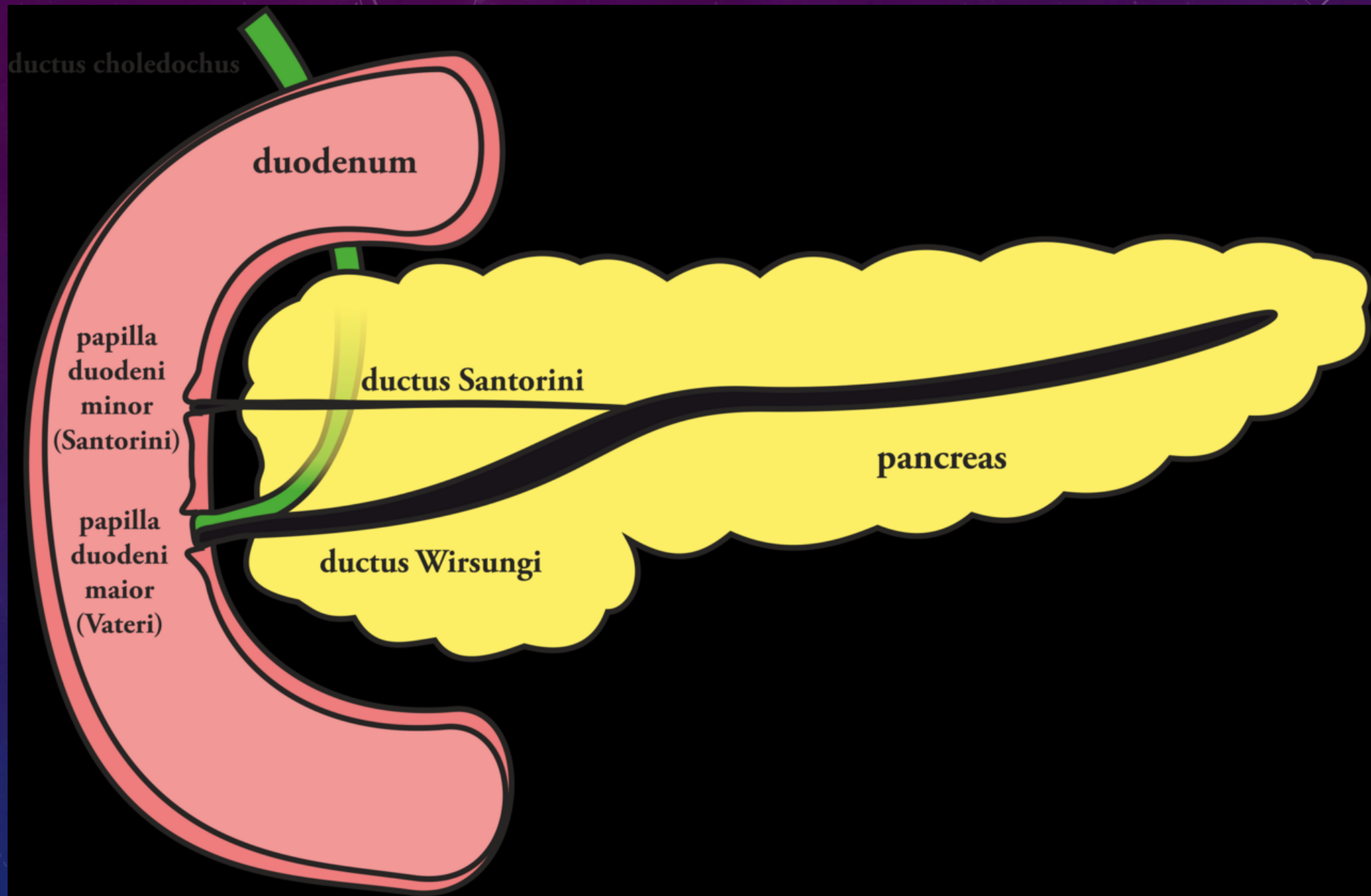
SLINIVKA BŘIŠNÍ

Zdroj: <https://www.stefajir.cz/pankreas-obecne-informace>

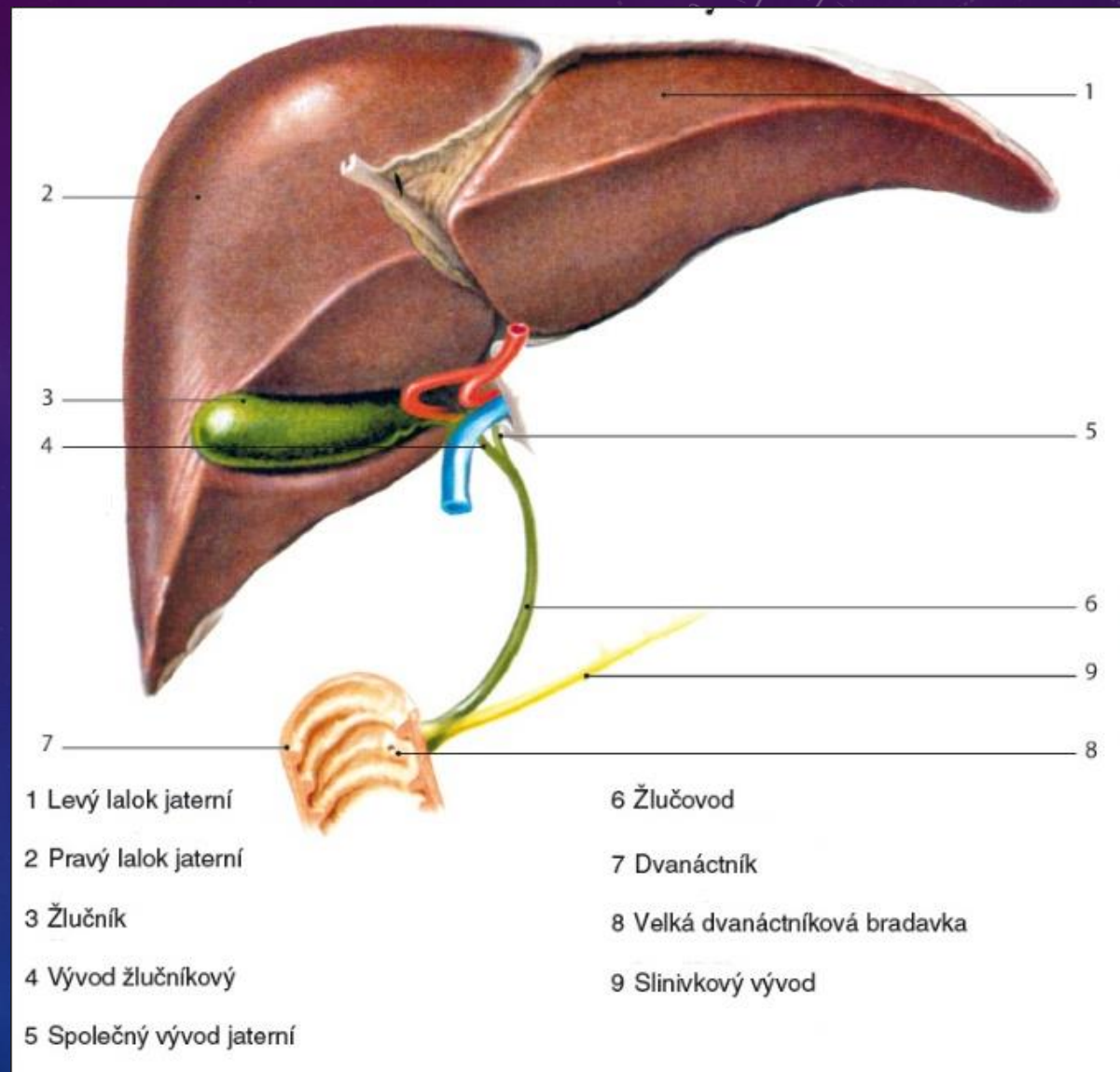
- V 1 útvaru 2 orgány:
  - Exokrinní žláza – produkce trávicích enzymů: trypsin, chymotrypsin
  - Endokrinní žláza – Langerhansovy ostrůvky produkují insulin (beta buňky) a glukagon (alfa buňky)

JÁTRA

- Exokrinní žláza produkující žluč
- Účastní se metabolismu sacharidů
- Účastní se metabolismu tuků
- Mají významnou detoxikační funkci

ŽLUČNÍK

- Žlučník slouží jako zásobárna žluči.
- Žluč je tvořena v játrech.

